

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorá stanovuje predpisy pre nominálne množstvá balených výrobkov, a ktorou sa rušia smernice Rady 75/106/EHS a 80/232/EHS a mení a dopĺňa smernica Rady 76/211/EHS

KOM(2004) 708 v konečnom znení – 2004/0248 (COD)

(2005/C 255/06)

Rada sa 20. decembra 2004 podľa článku 95 Zmluvy zakladajúcej Európske spoločenstvo rozhodla konzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k navrhovanej téme.

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu, ktorá bola poverená prípravou prác výboru v danej veci, prijala svoje stanovisko 16. marca 2005. Spravodajkyňou bola pani Sharma.

Na svojom 416. plenárnom zasadnutí (schôdzi zo 6. apríla 2005), prijal Európsky hospodársky a sociálny výbor nasledovné stanovisko 104 hlasmi za, 1 hlasom proti, pričom 5 členov sa hlasovania zdržalo.

1. Úvod

1.1 Prvá komunitárna legislatíva pre kategórie veľkostí balených výrobkov⁽¹⁾ sa datuje od roku 1975. Patrí k nej nariadenie o metrologických požiadavkách⁽²⁾, ako aj o kategóriách veľkostí pre tekutiny. O dvadsať rokov neskôr v rámci úpravy SLIM-IV (Simpler Legislation for Internal Market = Jednoduchšia legislatíva pre jednotný trh) odporučil tím, zložený z členov menovaných členskými štátmi a zástupcov záujmových skupín identifikovaných Komisiou, legislatívu o veľkosti balení⁽³⁾:

„vzhľadom na zložitost' (asi 40 vybraných výrobkov, zložitost' určitých rozsahov cien, atď.) vývoj zákazníckych vzorov a preferencií počas prechodného obdobia a výhradu voči vhodnosti zachovania tohto typu legislatívy. Okrem toho následné pozmeňovacie návrhy smerníc a rozšírenie rozsahu smernice o balených výrobkoch z roku 1975 spôsobili, že uplatnenie tejto legislatívnej normy je problematické... Uplatnenie smerníc sa ukázalo byť ťažké, najmä v dôsledku rôznorodosti nariadení a praktík týkajúcich sa kategórií veľkosti: určité kategórie sa stali povinné (napr. víno), kým iné zostali nepovinné. Okrem toho si členské štáty udržali právo stanoviť kategórie na národnej úrovni kvôli nepovinnému charakteru komunitárnych predpisov. Rôznosť predpisov viedla k rozčleneniu na rozličné národné trhy v Európskom spoločenstve. Okrem toho prichod nových formátov balenia a nových výrobkov a ich klasifikácia do existujúceho systému kategórií viedla k zhoršeniu už aj tak neprehľadnej situácie.“

2. Východisková situácia

2.1 V 60-tych rokoch 20-teho storočia, pri vzniku Európskeho spoločenstva, boli rozličné národné predpisy na nomi-

nálne množstvá⁽⁴⁾ balených výrobkov (veľkosti kartónov alebo fliaš) chápané ako hlavná prekážka pre voľný pohyb tovaru medzi členskými štátmi. Preto boli tieto veľkosti harmonizované pomocou komunitárnych predpisov.

2.2 Zároveň vznikla obava, aby takéto nové komunitárne predpisy neboli uvalené na podniky, ktoré pracujú iba na národnom trhu a nezamýšľajú vyvážať svoj tovar do iných členských štátov. Harmonizačné nariadenie bolo preto „na báze dobrovoľnosti“: členské štáty prijali komunitárne predpisy, ale mali povolené dodržiavať existujúce národné predpisy pre svoje národné trhy. Iba produkty, ktoré vyhovovali komunitárnym predpisom, mohli mať výhodu voľnej cirkulácie.

2.3 Avšak pre niektoré výrobky (napr. víno, liehoviny) bola zavedená celková harmonizácia. Veľkosti určené Spoločenstvom sa stali záväznými pre všetkých operátorov v oblastiach týchto produktov a všetky národné veľkosti boli zrušené.

2.4 Za posledné desaťročia nastali v balení obrovské zmeny – demografické zmeny, počet členov domácností sa znížil, spotreba jednotlivých porcií sa zvýšila a väčšie bohatstvo a väčšia dômyselnosť spotrebiteľov viedli k zvyšovaniu ponúk pre enormné variácie balení a výrobkov. Okrem toho supermarkety a hypermarkety sa stali pre spotrebiteľov najdôležitejšími obchodmi a cez požiadavky spotrebiteľov na zmenu je priemysel tlačenejší k tomu, aby bol čoraz inovatívnejší a konkurencieschopnejší na svetovom trhu.

⁽¹⁾ Balenie výrobkov: balenie výrobkov pre distribúciu konečnému spotrebiteľovi.

⁽²⁾ Metrologické požiadavky sa týkajú kontroly množstva obsiahnutého v zabalenom výrobku, čo je kvôli zaisteniu toho, aby spotrebiteľia dostali naozaj také množstvo, aké je uvedené na obale.

⁽³⁾ KOM(2000) 56 v konečnom znení, s. 9-11 a 21-22

⁽⁴⁾ Nominálne množstvo (nominálna váha alebo nominálny objem) obsahu baleného výrobku je váha alebo objem označený na obale, t.j. množstvo výroku, ktorý by mal obal obsahovať. Skutočný obsah zabaleného výrobku je množstvo (váha alebo objem) výrobku, ktorý obal skutočne obsahuje. (Smernica Rady 76/211/EHS; Ú.v. L 46, 21/02/1976)

2.5 Prvky, ktoré predtým spadali pod legislatívu o balených výrobkoch, boli teraz skonsolidované do nových právnych nástrojov na ochranu spotrebiteľa. Táto legislatíva na ochranu spotrebiteľa je navrhnutá kvôli zabráneniu nečestným praktikám obchodu voči spotrebiteľovi a vyvinula v podstate koherentný a dostatočný systém informácií pre spotrebiteľov pomocou etiketovania výrobkov a porovnávania ceny za jednotku a z toho vyplýva, že súčasná legislatíva o veľkosti balených výrobkov sa chápe ako kontraproduktívna.

2.6 V rámci uplatnenia SLIM-IV boli členovia, menovaní členskými štátmi a zástupcovia zainteresovaných strán, menovaní Komisiou požiadaní, aby zrevidovali a podali správu o legislatíve ohľadom veľkostí balených výrobkov. Táto potreba revízie bola následne ešte zosilnená, keď Európsky súdny dvor rozhodol v prípade Cidre-ruwet⁽⁵⁾, aby bola uplatnená „Cassis de Dijon jurisprudencia“, ktorá uvádzala, že členské štáty musia na svojom trhu akceptovať výrobky legálne vyrobené a obchodované v inom členskom štáte, ak neexistujú prevažujúce požiadavky verejnej povahy. Súd navrhol, že toto by sotva bol prípad pre veľkosť balení.

2.7 Odporúčania z revízie boli podkladom pre pracovný dokument, o ktorom 8. novembra 2002 a 31. januára 2003 viedlo generálne riaditeľstvo Podnikanie verejnú internetovú konzultáciu v 11 jazykoch so spotrebiteľmi, výrobcami a maloobchodníkmi. Následne bolo spracované hodnotenie dopadu a bola vydaná nová smernica, ktorá stanovuje prepisy o nominálnych množstvách balených výrobkov, a ktorou sa rušili smernice Rady 75/106/EEC⁽⁶⁾ a 80/232/EEC⁽⁷⁾, a menila a dopĺňala sa smernica Rady 76/211/EEC⁽⁸⁾.

2.8 Hlavné nástroje ochrany spotrebiteľa sú:

Smernica 2000/13 o etiketovaní a uvádzaní potravín na trh (čl.2), smernica 84/450/EHS o zavádzajúcej reklame (pozmenená smernicou 97/55/ES tým, že pribrala ustanovenia o komparatívnej reklame) bude zmenená a doplnená dokumentom KOM(2003) 356 v konečnom znení z 18.6.2003: Návrh smernice EP a Rady vo veci nečestných obchodných praktík podnikateľa voči zákazníkovi na vnútornom trhu, smernicou 98/ES o ochrane spotrebiteľa a o označení cien výrobkov ponúkaných spotrebiteľom (cena za kilo/liter): jednotkové ceny, ktoré sú povinné pre všetky produkty v supermarketoch.

3. Ciele

3.1 Nová smernica odstraňuje reguláciu veľkostí (nariadenie o veľkostiach) a zabraňuje členským štátom v tom, aby zaviedli

⁽⁵⁾ Prípady C-3/99, 12. októbra 2000, Cidre-ruwet SA versus Cidre-ruwet Stassen SA a HP Bulmer Ltd.

⁽⁶⁾ Smernica Rady 75/106/EHS z 19. decembra 1974 o aproximácii práva členských štátov ohľadom kategórií nominálnych veľkostí a nominálnych kapacít povolených pre určité balené výrobky.

⁽⁷⁾ Smernica Rady 80/232/EHS z 15. januára 1980 o aproximácii práva členských štátov ohľadom kategórií nominálnych veľkostí a nominálnych kapacít povolených pre určité balené výrobky.

⁽⁸⁾ Smernica Rady 76/211/EHS z 20. januára 1976 o aproximácii práva členských štátov ohľadom váhových alebo objemových balení určitých výrobkov.

vlastnú legislatívu na národných trhoch, ktorá sa líši od predpisov Spoločenstva. Jediné výnimky (okrem veľmi malých alebo veľmi veľkých, neskladných tovarov) sú komunitárne predpisy, ktoré sú teraz stanovené pre vína a liehoviny, biely cukor a rozpustnú kávu. Spreje sú ďalšou výnimkou a budú naďalej spadať pod súčasnú legislatívu o ochrane spotrebiteľa podľa nariadení o zdraví a bezpečnosti. Avšak spreje sa budú riadiť podľa novej, v súčasnosti revidovanej smernice, podľa ktorej budú vyňaté zo smernice o nominálnom balení.

3.2 Súčasný dokument sa týka iba legislatívy „kategórie veľkostí alebo množstiev“ a nie metrologických požiadaviek, ktoré budú predmetom neskoršieho návrhu.

3.3 Návrh je zameraný na:

— podporu konkurencieschopnosti v súlade s podnikateľskou politikou tým, že podporí podnikanie, inováciu produktov a procesov,

— uľahčovanie prístupu na trhy tým, že odstráni potenciálne prekážky, ktoré stoja v ceste konkurencii na vnútornom trhu,

— odstraňovanie diskriminácie národných veľkostí od domácich baličov, ktorí čelia konkurencii na domácom trhu kvôli rozličným veľkostiam, v ktorých im nie je dovolené baliť,

— pomáhanie malým a stredným podnikom – znížením nákladov prostredníctvom hospodárenia vo veľkom pre výrobu, tak pre domácu spotrebu, ako aj pre vývozy,

— pokračovanie vo vytváraní legislatívy s vysokou úrovňou ochrany spotrebiteľa, ktorá bráni nečestným praktikám podnikateľa voči spotrebiteľovi,

— zabezpečovanie, že lepšia voľba pre spotrebiteľov a výrobcov môže okamžite reagovať na zmeny vkusu a dopytu spotrebiteľov, spolu s uspokojením požiadaviek maloobchodníkov na optimalizáciu miesta na regáloch,

— zaisťovanie koherentného a dostatočného systému informácií pre spotrebiteľov pomocou etiketovania. Označenie cien za kilo alebo liter umožní spotrebiteľom rýchle porovnanie výrobkov balených v rozličných veľkostiach. Tento prístup je v súlade s Európskym súdnym dvorom, ktorý považuje „priemerného spotrebiteľa, primerane informovaného a rozumne všímavého a opatrného“ za referenciu.

3.4 Súčasná environmentálna regulácia nemá nijaký dopad na veľkosti, ani veľkosti nemajú vplyv na environmentálnu reguláciu. Existujúca environmentálna regulácia by mala zostať uplatniteľná a návrh by nemal brániť úplnému a vhodnému zavedeniu do praxe environmentálneho zákona, najmä ohľadom prevencie znečisťovania tým, že bude požadovať minimalizáciu balenia.

3.5 Na uskutočnenie deregulácie za účelom umožnenia priemyslu prispôsobiť sa deregulácii a vziať do úvahy priemerné investičné cykly pre zariadenia na balenie bolo pridelené časové obdobie 20 rokov.

4. Konkrétne pripomienky

4.1 Nominálne balené množstvá, kde sa výraz nominálny vzťahuje na vyhlásenie o určenom objeme a výraz množstvo na skutočný objem, sú také množstvá, ktoré sú stanovené iba kvantitatívnymi veľkosťami obsahu kontajnerov alebo balení. Výbor víta nadchádzajúcu revíziu metrologického množstva (kontroly priloženého obsahu) ako hlavnú prioritu pre ochranu spotrebiteľov a európskeho priemyslu.

4.2 EHSV chváli Komisiu za jej verejné konzultácie a dialóg so zainteresovanými stranami a všima si, že tento dialóg vzal do úvahy rôzne sektory, vrátane vína a liehovín, cukru a kávy. Potreba vytvárania väčšej konkurencieschopnosti a inovácie európskeho priemyslu je nevyhnutná pre rast a uplatnenie SLIM-IV tejto priority napomáha.

4.2.1 CEPS (Európska konfederácia producentov liehovín) podala na adresu Komisie zvláštnu pripomienku a ďalej zdôrazňuje otázky ochrany spotrebiteľa, jednotkovú tvorbu cien a potenciálne zrušenie povinnej legislatívy o liehovinách v 20-ročnom období, pričom správne poukazuje na to, že legislatíva týkajúca sa liehovín by mala byť zrevidovaná ešte pred skončením 20-ročného časového rámca.

4.3 V rámci smernice by mala byť urobená jasná zmienka o maximálnej objemovej kapacite minerálky 10 litrov. U väčších objemov existuje dôkaz, že kvalita minerálky by sa mohla zhoršiť a mohla by znamenať riziko pre spotrebiteľov.

4.4 Nová smernica dáva väčší potenciál pre inováciu, výskum trhu a príležitosti na rozvoj tým, že vytvára širší výber a varietu pre spotrebiteľov.

4.5 Malo by sa však poznamenať, že jednotková cena sa nezdá byť v Európe univerzálna a často je iba v podobe malej tlačky na etiketách na regáli. Vyhlásenie o veľkosti písma jednotkovej ceny je stanovené na národnej úrovni a v mnohých prípadoch ešte stále nie je spotrebiteľom jasné. Toto neuláhčí problém nevidiacim, slabo vidiacim, negramotným alebo cudzím štátnym príslušníkom, najmä tým, ktorí nie sú zvyknutí nakupovať štandardné výrobky tej istej veľkosti.

4.6 Spotrebiteľské organizácie poukázali na to, že niektorí spotrebiteľia môžu byť pomýlení prílišnými variáciami veľkostí balení a takými baleniami, ktoré nemožno kvalifikovať ako klamlivé, ale ktoré predsa dávajú dojem väčšieho obsahu. Jasné a čitateľné etiketovanie balení, vrátane ceny za jednotku uvedenej na regáli a veľkosti balenia, spolu so sústavným monitorovaním klamlivého balenia pomôže prekonať tento problém. Rovnako by sa mal klásť väčší dôraz na okamžité konanie v prípadoch porušenia alebo absencie legislatívy na ochranu spotrebiteľa. Tieto otázky je nutné jasnejšie zdôrazniť v smernici a ďalej zväziť v rámci metrologickej revízie.

4.7 Zo strany spotrebiteľských organizácií sa vyskytujú silné obavy o to, že ľubovoľné veľkosti umožnia ľahšie zvyšovanie cien výrobkov pod pláštikom nových veľkostí balení podobným spôsobom, ako to bolo pri zavedení eura (Eurozóna) a pri prechode na metrické veľkosti (UK). Výbor preto žiada, aby súčasťou vnútorných postupov monitorovania bolo uvedenie zmeny veľkosti výrobku k akýmkoľvek zmenám ceny za jednotku výrobku, keď budú zhromažďované štatistické údaje.

4.8 Pokým táto smernica nie je ovplyvnená súčasnou environmentálnou legislatívou, je pravdepodobné, že so zvyšovaním počtu malých balení výrobkov sa zvýši aj množstvo odpadu z obalov.

4.9 Je nevyhnutné, aby sa dodržiavali ciele smernice o balení a o odpade z obalov, bez ohľadu na to, či sú veľkosti regulované alebo nie. Toto posolstvo musí byť opakované členským štátom aj priemyslu spolu s jasným oznámením spotrebiteľom, aby si žiadali menej obalov od maloobchodníkov.

Brusel 6. apríla 2005

Predsedníčka

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Anne-Marie SIGMUND